GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 104. Vinerĭ, 9 (21) Maiŭ. 1886.

Rĕsboiulŭ vamalŭ.

Asupra amenințătorului rĕsboiu vamalŭ alŭ monarchiei nóstre cu România publică „*Neue Freie Presse*“ dela 18 Maiu unŭ importantŭ articulŭ de fondŭ, la care vomŭ avé destulă ocasiune de-a mai reveni. Eată'lŭ din cuvêntŭ în cuvêntŭ:

„Așadér vomŭ purta rĕsboiu vamalŭ în contra României. O asemenea luptă oferă o crudă priveliște. Soldații nu se chiamă sub stégurĭ, tunurile nu trecŭ zuruindŭ peste strade, lipsesce iritațiunea și periclulŭ unei bătălii, dér scopulŭ este acelașĭ, care se urmăresce prin sabiă. E vorba de aceea, că unŭ statŭ caută sĕ mărginéscă voința celuilaltŭ prin mijlócele puterei, că forțele materiale se află în conflictŭ, că se manifestă pe față intențiunea de a sili pe contrarŭ sĕ cedeze, ruinându-lŭ. La părere este indiferentŭ ce se întêmplă. N'audĭ decâtŭ de păpușoiu și berbecĭ, de postavurĭ și cămășĭ, dér de aceste lucrurĭ prosaice depinde viéța, nutremêntulŭ unorŭ numeróse elemente ale poporațiunei, a căror rădĕcină economică se submineză. Se luptă omŭ cu omŭ și scopulŭ este sărăcirea, stagnarea vênḍărei, scăderea producțiunei. In acésta stare are sĕ se pună Austria la începutulŭ lunei viitóre față cu România. Țĕrile îșĭ vorŭ închide granițele hermeticŭ, guvernele vorŭ pândi neîntreruptŭ spre a spiona punctulŭ celŭ mai durerosŭ alŭ inimicului; vechĭ legăturĭ ale comerciului vorŭ fi rupte, România va fi așa departe de statulŭ nostru ca și cândŭ ar fi situată în oceanulŭ depărtatŭ. Sistemulŭ vamei protecționiste a încurcatŭ monarchia într'o luptă, în care învingerea este penibilă și desastrulŭ umilitorŭ, luptă, care abia începêndu-se păgubesce multŭ pe comercianțĭ, și predă industrielorŭ străine acele tĕrêmurĭ ce le-a câștigatŭ munca austriacă.“

„Rĕsboiulŭ vamalŭ e hotărîtŭ și nu încape îndoială că România va fi greu păgubită printrînsulŭ. Dér și ómenii de statŭ austriacĭ, carĭ se prepară a întroduce o asediare economică, au cause de ajunsŭ de a se gândi la ultimele consecențe ale voinței lorŭ.“

„Guvernele monarchiei, conduse de tendențe agrare, au causatŭ României multe nedreptățĭ și pretensiunile nebune ale cabinetului Brătianu n'au isvorîtŭ din cumpĕnirea obiectivă a adevĕratelorŭ interese, ci din neîncredere și din dorința de rĕsbunare. Este de vină atitudinea ministerului românŭ, décă odiulŭ rupturei cade asupră-ĭ, décă orbitŭ de patimă a provocatŭ greutățĭ, carĭ abia vorŭ fi învinse, décă, necunoscêndŭ mĕsura puterei sale, a aruncatŭ țéra în pericululŭ unei crise. Dér și situațiunea Austriei deștéptă nenumĕrate temerĭ. Este aprópe cu neputință ca astfelŭ de relațiunĭ economice se rĕmână fără nicĭ unŭ efectŭ asupra raporturilorŭ politice.“

„Cu închiderea granițelorŭ prin tacse vamale esorbitante lucrulŭ încă nu este terminatŭ. Ḍilnicŭ se vorŭ face reclamațiunĭ; cetățenii austriacĭ se vorŭ plânge de violență, desbarcarea corăbielorŭ va fi îngreunată, speduirea mărfurilorŭ va fi trăgănată. Disposițiunea dușmănósă se va manifesta în multe asuprirĭ micĭ, dér în totalitatea lorŭ totușĭ nesuferite, unŭ sistemŭ de șicane va fi stabilitŭ, ministerulŭ de esterne va interveni și conflictulŭ politicŭ va isbucni. Ar trebui sĕ presupunemŭ mare mĕsură de înțelepciune și prudență la guvenulŭ și la poporulŭ românŭ, décă amŭ spera că lupta economică nu re va preface într'o seriósă cértă politică. Cu câtŭ mai mare va fi miseria, ce-o vorŭ produce represaliele austriace în România, cu atâtŭ mai sigurŭ se póte prevedé momentulŭ, în care despărțirea artificială între cestiunile materiale și de statŭ va cădé și inimiciția va invenina tóte raporturile ambelorŭ țĕrĭ.“

„Nicĭ că s'ar puté altfelŭ. Nu se póte nimenĭ deodată îmbrățișa și amenința, iubì și desprețuì, décă o națiune îșĭ caută succesulŭ în nenorocirea celeilalte, atuncĭ acésta antipatiă trebue sĕ devină în fine unŭ factorŭ politicŭ. Trebue sĕ ne facemŭ o ideă despre aceea ce însémnă o stare fără tractatŭ. Chiar cu Rusia esistă unele neînțelegerĭ, carĭ nu lasă pe comercianții monarchiei fără de nicĭ unŭ dreptŭ, și acum comerciulŭ nostru se depindă cu totulŭ de liberulŭ arbitriu alŭ unui statŭ abia civilisatŭ, a căruia organe speră póte a'șĭ câștiga aplausele mulțimei, décă vorŭ vătĕma pe fiă-care austriacŭ, păgubindu-i averea, lipsindu-lŭ de scutulŭ, de care se bucură străinulŭ pretutindenea? Vecsațiunile și frecările nu vorŭ avé sfêrșitŭ, monarchia va fi destulŭ de desŭ silită a aduce aminte României, că independența nu póte sĕ însemne desfrêu, represaliele vorŭ provoca o luptă politică, precum actele de navigațiune au causatŭ unŭ rĕsboiu vamalŭ între Anglia și Olanda...

Nu ḍicemŭ că tóte aceste consecințe trebue sĕ urmeze, dér ne tememŭ că vorŭ urma.... Nu e cu putință ca două state, carĭ îșĭ retragŭ în privința economică reciprocŭ apa și foculŭ, sĕ remână amice politicesce, sĕ se conserve sensulŭ pentru solidaritatea scopurilorŭ lorŭ, cândŭ în acelașĭ timpŭ isbucnesce între ele unŭ rĕsboiu-care face sĕ înceteze schimbulŭ mărfurilorŭ, păgubesce capitalulŭ și care taie arterele comerciului. E vorba de România, unde granița geografică nu concade cu cea limbistică, pe care deja List a numit'o tĕrêmulŭ naturalŭ pentru spiritulŭ de întreprindere germanŭ.“

„In asemenea împrejurărĭ ne va fi iertatŭ a întreba, ce atitudine ia comitele Kalnoky față cu acestŭ conflictŭ? Pe lângă monarchulŭ este elŭ singurulŭ funcționarŭ alŭ statului, chematŭ a esamina orĭ ce evenimentŭ după efectulŭ ce-lŭ póte avé asupra totalității. Ar fi o greșélă a cere ca interesele economice sĕ fiă covêrșite de momente politice, dér ar fi totodată periculosŭ a nega legătura dintre raporturile economice și de statŭ ale popórelorŭ. Comitele Kalnoky este împiedecatŭ prin constituțiune a fi ca prințulŭ Bismark și ministru de comerciu alŭ monarchiei, competența lui politică vamală e fórte mărginită, și totușĭ depinde conducerea afacerilorŭ lui fórte multŭ de spiritulŭ, în care se conducŭ resorturile economice. *Ministrulŭ de esterne trebue sĕ considere rĕsboiulŭ vamalŭ cu România ca o contraḍicere cu politica sa.* Adeseorĭ a declaratŭ comitele Kalnoky în delegațiunĭ, că nisuesce a susținé amicabile relațiunĭ cu statele singuratice balcanice; adeseorĭ a dedicatŭ României cuvinte de sinceră simpatiă și acum ne amenință unŭ rĕsboiu vamalŭ, o înstrăinare politică, acum comitele Kalnoky póte va fi silitŭ a se ocupa d'unŭ conflictŭ, care probabilŭ că nu s'ar fi născutŭ, décă nu esista panica témă de importulŭ a șésespreḍece mii de boi. Acum Austria va avé c'unŭ inimicŭ mai multŭ în Europa și de aicĭ se póte vedé câtŭ de multŭ atinge vama protecționistă tóte condițiunile de viéță ale monarchiei. Rĕsboiulŭ vamalŭ póte sĕ fi fostŭ pricinuitŭ prin pretențiile esagerate ale d-lui Brătianu, dér sêmburele lui este protecționismulŭ, care alungă productele nóstre brute din Europa, care a închisŭ căile de vênḍare pentru productele nóstre, și a născutŭ acum și unŭ periculŭ politicŭ. Comitele Kalnoky n'are puterea sĕ frângă domnirea acestui sistemŭ; dér suntemŭ convinșĭ, că fructele lui îngreuéză și rĕspunderea sa, *că cea mai frumósă ideă despre misiunea monarchiei în Orientŭ póte sĕ se zădărnicéscă printr'o politică falsă comercială*“.

„Rĕsboiulŭ vamalŭ nu se póte aduce în consonanță cu politica nóstră esterióră . . . Și de ar fi pricinuitŭ de România, elŭ e totușĭ o nenorocire. Monarchia stă față c'unŭ micŭ contrarŭ, multe șanse ale succesului indică victoria; dér nu va fi penibilŭ a fi câștigatŭ prin asemenĭ mijlóce unŭ tractatŭ comercialŭ? Nu va rĕmâné unŭ ghimpe în urma luptei economice?

„Póte că în ora ultimă se va afla totușĭ unŭ mijlocŭ, de a face sĕ se trezéscă d. Brătianu. Elŭ trebue sĕ-șĭ ḍică, că împinge țéra spre ruinarea economică, póte și politică. Acuma ar fi încă timpŭ pentru o întórcere în Bucurescĭ acum conciliarea n'ar fi nicĭ o umilire pentr'o țéră mândră. Sĕ i se dea Austriei, ce are Anglia și Germania. In cincĭ anĭ póte apoi România decide liberŭ asupra direcțiunei sale economice, fără ca voința ei sĕ însemne o vătĕmare pentru Austria. Décă politica nóstră comercială e condusă de considerațiunĭ prudente, atuncĭ și monarchia ar compensa bucurosŭ acésta concesiune, ar deschide piețele nóstre pentru importulŭ românŭ, ar îngropa sĕcurea de luptă. Statele europene trimitŭ flote pentru cucerirea unorŭ țĕrĭ a cărora cerințe se mărginescŭ la ceva calico și rachiu. De ce sĕ nu fimŭ gata noi a aduce marĭ jertfe pentru România?“

„Décă însĕ nu e cu putință o întórcere în Bucurescĭ, décă impresiunea ce a produs'o acolo politica agrară a monarchiei ar prevala și mai departe, atuncĭ vinŭ represaliile cu tóte neajunsele și cu tótă pustiirea lorŭ nefolositóre. Ele vorŭ remâné o tristă reminiscință a lăudatelorŭ folóse ale vamei protecționiste, pentru că rĕsboiulŭ vamalŭ nu este unŭ evenimentŭ economicŭ ci unŭ evenimentŭ politicŭ seriosŭ și plinŭ de urmărĭ grave.“

In memoria lui Alesandru Nedelcu.

Lugoșŭ, 12 Maiu 1886.

Las' sĕ urmeze din cuvêntŭ în cuvêntŭ frumosulŭ discursŭ ce l'a rostitŭ președintele parochialŭ gr. or. din Lugoșŭ d. *Coriolanŭ Brediceanu* la mormêntulŭ marelui binefăcĕtorŭ Nedelcu înainte de a se depune întrênsulŭ spre vecĭnică odihnă osămintele acestuia:

»Onoratŭ publicŭ! ‚Următorĭ fițĭ mie, precum și eu lui Christosŭ!« a ḍisŭ apostolulŭ Pavelŭ către Corintenĭ, și eu vĕ ḍicŭ vouĕ, Românilorŭ din Lugoșŭ, următorĭ fițĭ lui Alesandru Nedelcu, fiului rarŭ, marelui binefăcĕtorŭ alŭ bisericei și națiunei nóstre! Poporulŭ românŭ de veacurĭ a contopitŭ credința sa religiósă cu iubirea nemului sĕu, lăsatŭ pe acestŭ pămêntŭ după chipulŭ și asemĕnarea lui D-ḍeu; — de aceea în istoria poporului românescŭ tótă făptura rĕdicată la gloriă a îmbinatŭ ‚religiunea și națiunea în credință și faptă.«

„Constantinŭ Brâncoveanulŭ cu fii sĕi îșĭ perde capulŭ pentru legea creștină și nația română! Mihaiu vitezulŭ știrbesce semi-luna turcéscă cu spada brațului românŭ pentru contopirea nemului românescŭ creștinŭ. Mircea, ziditorulŭ de bisericĭ, prin învingerĭ vrea sĕ facă poporulŭ românŭ creștinŭ, cetate necucerită contra păgânismului. Stefanŭ celŭ mare cu crucea în frunte înfrânge până la ultima resuflare cerbicia osmană și tartară, ca sĕ asecure sântei crucĭ și țĕrei românescĭ viitorŭ ferice!‘

„Părintele lui Alesandru Nedelcu, Todorŭ Nedelcu, și fratele lui, Iosifŭ, au suferitŭ în anii 1830 închisóre în temnița din Lugoșŭ, întru asemenea ca „Nicóră“ în Oradea-mare, pentru că au voitŭ sĕ rupă lanțurile slavismului ce țintea la desnaționalisarea nóstră prin ierarchia bisericéscă domnitóre pe atuncĭ.

Alesandru Nedelcu, odrăslitŭ din viță martiră, a pĕtrunsŭ adevĕrurile cuprinse in faptele glorioșilorŭ noștri strămoșĭ și a părinților sĕi. Nu cu spada în mână, ci tăclia binefacerei înainte purtându-o a cuceritŭ poporulŭ.“

„Nu prin învingerĭ în câmpulŭ luptei, ci prin viață plină de evlaviă a făcutŭ sĕ se închine vrășmașii înaintea lui. Capulŭ lui nu a căḍutŭ sub paloșulŭ păgânŭ jertfă bisericei și națiunei, ci s'a plecatŭ obositŭ de lucru pe peptulŭ sĕu plinŭ de mângăiere sufletéscă, că a trăitŭ ca sĕ fericéscă pe alții pe acestŭ pămêntŭ și așa sĕ se ridice sufletulŭ lui la fericirea vecĭnică bine meritată.“

„Alesandru Nedelcu a purtatŭ în întréga s'a viață acésta devisă: „Ca creștinŭ, românŭ bunŭ, e omulŭ neclătitŭ în religiunea s'a creștinéscă; — ca Românŭ, creștinŭ bunŭ, e omulŭ cu statornică alipire către națiunea sa. Intréga s'a viață e icónă senină a credinței sale curate către cele sânte, inima lui e foculŭ nestinsŭ a celui

mai profundŭ simţŭ naţionalŭ. Imbinarea nedeslipită a acestei idei contopită într'unŭ sêmţŭ pururea viu şi puternicŭ, probată necontenitŭ în faptă din legănŭ până în sicriu e Alesandru Nedelcu, a căruia viaţă mi-a pusŭ pe buze cuvintele apostolului Pavelŭ: „Următorĭ fiţĭ mie, precum şi eu lui Christosŭ!“

„Puţinĭ din cei de faţă mai sciu, că casa lui Teodorŭ Nedelcu căldărarulŭ, a fostŭ peste drumŭ de curtea casei oraşului. Alesandru Nedelcu pribégŭ şi sĕracŭ, dér tinĕrŭ cu voe, cu inimă curată, cu minte întreprindĕtóre a plecatŭ din acestŭ oraşŭ din casa părintéscă şi a rĕbdatŭ ca învĕţăcelŭ, şi a înghiţitŭ totŭ ce a vĕdutŭ bunŭ şi folositorŭ ca sodalŭ şi a cutrieratŭ Europa şi bogatŭ de esperiinţă s'a căsătoritŭ în Budapesta cu soţia sa Ana născută Hauptmann, care în viaţă i-a fostŭ credinciósă şi cu o rară abnegaţiune a făcutŭ ca şi după mórte sĕ remână nedeslegată voinţa lorŭ şi prin binefacerĭ comune nedespărţită sĕ susţie armonia, care le-a încălditŭ dilele vieţei lorŭ.»

„Cu acésta bine-cuvêntare în casă a lucratŭ şi cruţatŭ ca măestru Alesandru Nedelcu 43 de anĭ şi după 67 anĭ cu pĕrulŭ albitŭ de muncă, cu fruntea încreţită de valurile vieţei, cu spatele gârbovitŭ de greutatea anilorŭ, cândŭ póte numai din audŭ icĭ-colea se vorbea în Lugoşŭ de Alesandru Nedelcu, măestru funarŭ din Budapesta, — étă ce-a scrisŭ Lugoşenilorŭ, étă ce-a scrisŭ pentru ei prin Comitetulŭ parochialŭ:

„Etatea şi slăbiciunea bĕtrâneţei mĕ îndémnă sĕ-mĭ „facŭ testamentulŭ. Şi pentru că în înţelesulŭ lui prun„cii d-vóstre suntŭ chemaţĭ de-a moşteni, éră d-vóstră de »a administra averea, vi-lŭ trimitŭ aicĭ ·/. alăturatŭ ca „sĕ-lŭ păditĭ sigilatŭ până la timpulŭ sĕu. In testamentŭ „n'am pututŭ se vĕ spunŭ tóte cele ce m'au îndemnatŭ „la facerea lui şi cele ce aşteptŭ dela d-vóstră. Am vo„itŭ adecă se vĕ spunŭ că părinţii mi-au fostŭ sĕracĭ şi „m'au datŭ la măestria de funăritŭ, ér eu ajungêndŭ „calfă, am luatŭ băţulŭ de vandră (călĕtoriă) în mână »şi am pornitŭ prin Europa şi am vĕdutŭ multe ţĕrĭ ale „ei. Am vĕdutŭ pe acolo popóre culte lucrândŭ, şi am »ajunsŭ la aceea cunoscinţă, cumcă lucrulŭ adună avu»ţiă şi rĕdică cultura popórelorŭ — şi încă atuncĭ am „cugetatŭ eu multŭ la necăjitulŭ poporŭ românescŭ. Şi „sĕracŭ fiindŭ mĕ puseiu şi eu la lucru şi mi-a datŭ „D-deu o soţiă cu moralitate şi vrednică şi a lucratŭ la „tóte cu mine asemenea şi atuncĭ D-deu a datŭ sporŭ „mânilorŭ nóstre şi îndestulire inimilorŭ nóstre.“

„In acestŭ modŭ amŭ agonisitŭ noi ceva avere şi „neavêndŭ familiă, m'am sfătuitŭ cu buna mea soţiă, că „óre cum vomŭ puté şi noi sĕ ajutămŭ poporulŭ româ»nescŭ, şi anume de-ai rădica bunăstarea şi cultura! ?— »Dér avuţia nóstră e prea mică pentru de-a puté ajutá »poporulŭ întregŭ — póte fi însă de bunŭ ajutorŭ pentru »fiii şi fetele D-vóstre.«

Mai reîntorsu-s'a aşa ca Alesandru Nedelcu vre-unŭ Lugoşanŭ la sînulŭ pămêntului pe care s'a născutŭ?!

S'a desfăcutŭ testamentulŭ şi bine sunteţĭ cuvêntaţĭ de tatălŭ din cerŭ Lugoşenilorŭ urmaşĭ pentru binefacerile de carĭ veţĭ fi părtaşĭ! Nu va mai plânge fata sĕracă că nu-i băgată în sémă! Nu va mai fi pedecă zestrea, sĕ se ajungă inimile curate! Nu va opri bogatulŭ feciorulŭ sĕ 'şĭ ia nevastă dupĕ placŭ, căcĭ n'are banĭ! Nu va călca feciorulŭ boldulŭ curatŭ a-lŭ inimei, că-i fata fără zestre, căcĭ prin testamentulŭ comunŭ a lui Alecsandru Nedelcu şi a demnei sale soţii Ana—toţĭ tinerii de omeniă, neguţătorĭ, industriaşĭ, plugarĭ, carĭ vorŭ umbla la biserică şi se vorŭ împărtăşi cu sf. cuminecătură, vorŭ căpĕta 500 séu 1000 fl. zestre din venitele fundaţiunei. — Alinase-vorŭ lacrimile sĕracilorŭ, nenorociţilorŭ, vĕduvelorŭ şi pruncilorŭ iubitorĭ de scólă, căcĭ pentru toţĭ e asemnatŭ ajutorŭ prin acestŭ testamentŭ. Mai adusu ş'a aminte vre unŭ fiu alŭ acestui oraşŭ în aşa modŭ nobilŭ de glia strămoşéscă?*)

„Vĕdută este tuturorŭ amara sórte la care amŭ ajunsŭ şi grea e starea vieţei şi nefavorabile condiţiunile de progresŭ ale neamului nostru românescŭ! Nu vouĕ Lugoşenilorŭ a făcutŭ Alecsandru Nedelcu acéstă mare fundaţiune, pentru că trăiţĭ pe hotarulŭ acestui oraşŭ, ci viţei nóstre românescĭ, la a cărei rădăcină a voitŭ elŭ sĕ picure necontenitŭ binefacerea sa, ca apa rĕcoritóre şi dătătóre de viéţă, ca sĕ nu o usce arşiţa timpului vitregŭ şi sĕ nu o păléscă seceta duşmană“.

»Lugoşenilorŭ, călcaţĭ prin asuprire! Lugoşenilorŭ, rătăciţĭ prin întunerecŭ! Lugoşenilorŭ — uitaţĭ relele, părăsiţĭ neînţelegerile! Redicaţi-vĕ! căcĭ din semênţa vóstră s'a arătatŭ acestŭ Alecsandru Nedelcu, carele în viéţă a fostŭ modelŭ de virtute şi după mórte nemuritorŭ prin binefacere«.

Mamelorŭ! Din viéţa acestui bărbatŭ luaţĭ învĕţătură, ca sĕ vĕ cresceţĭ pruncii ca sĕ fiă cu vĕdă la naţiune şi strînşĭ cu dulce la sînulŭ maicei bisericĭ. Pruncilorŭ, fetelorŭ, săpaţĭ în inima vóstră acestŭ jalnicŭ momentŭ, căcĭ voi veţĭ fi părtaşĭ odată de fructele lucrului şi a cruţării acestui mare bărbatŭ şi a scumpei sale soţii!

„Şi toţĭ cu micŭ cu mare vĕrsaţĭ lacrimile vóstre, nu le opriţĭ, nu năduşiţĭ suspinele, căcĭ mare e jalea ce pórtă biserica şi adêncă e durerea naţiunei române la perderea acestui fiu de românŭ eşitŭ din mijloculŭ vostru!“

»Lugoşenilorŭ, următorĭ fiţĭ mie, v'a disŭ Alecsandru Nedelcu! Dér când a'ţĭ primitŭ darulŭ binefacerei a marelui Alecsandru Nedelcu a'ţĭ primitŭ şi datorinţa a vĕ arăta vrednicĭ de voi şi de neamulŭ vostru românescŭ. — Cresceţĭ prunci asemenea marelui fundatorŭ, faceţĭ ca sĕ se adeverésca nădejdea pusă în voi şi în viţa vóstră!“

„Lugoşenilorŭ, ascultaţi promisiunea ce o facŭ în faţa vĕduvei mâhnite şi binefăcĕtorului vostru adormitŭ în domnulŭ: Pune-ne-vomŭ la lucru şi cruţătorĭ vomŭ fi, precum ai fostŭ şi tu spirite nobile! Umbla-vomŭ la biserică, de fapte rele ne vomŭ feri şi de vomŭ cădé cumva în ispită, prin taina cuminecăturei vomŭ cere ertare! Uita-vomŭ vrăjmăşiile dintre noi şi ne vomŭ feri de neînţelegere, ca sĕ fimŭ demnĭ de bunătatea inimei tale şi atuncĭ avemŭ nădejde că prin cultura şi bunăstarea ce se va revĕrsa din fapta-ţĭ mărinimósă se va întări şi lăţi sêmţulŭ religiosŭ şi moralŭ în poporulŭ nostru şi din sĕmênţa faptei bune, ce ai aruncat'o în pămêntulŭ acestui oraşŭ vorŭ rĕsări lăstarĭ puternice, carĭ în alŭ tĕu nume vorŭ contribui la prosperarea şi rădicarea scumpei nóstre naţiunĭ».

»Atuncĭ credinţa şi iubirea probată a Românilorŭ lugoşenĭ cătră biserică şi naţiune va naşce luptătorĭ neînvinşĭ şi stêlpĭ neperitorĭ neamului nostru, carele câtŭ o fi şi va trăi, din generaţiune în generaţiune va păstra cu pietate alŭ tĕu nume *Alecsandru Nedelcu.*“

„Nobile spirite! Trupulŭ îţĭ este rece, dér binefacerea ta va încăldi inimile tuturorŭ Românilorŭ mândri pe biserica şi naţiunea lorŭ. Mânile îţĭ suntŭ închise, dér au revĕrsatŭ asupră-ne darurĭ nepreţuite. Mortŭ eştĭ în cosciugŭ, dér viu eştĭ şi viu vei rĕmâné pururea în inimile Românilorŭ bine sêmţitorĭ!«

»Odihnesce în pace în pămêntulŭ strămoşescŭ, unde ţĭ-a cerutŭ inima! Ângerĭ ai cerului deschideţĭ porţile raiului! Părinte atotputernice, dăi loculŭ bine meritatŭ în corturile drepţilorŭ! Binefăcĕtorule, privesce, veghéză şi păzesce-ne pe noi, ca sĕ fiă în vecĭ pomenirea ta!“

Lacrimĭ ferbinţĭ de durere au storsŭ din ochii fiecărui ascultătorŭ cuvêntarea d-lui Brediceanu, după care osămintele defunctului spre eternă odihnă au fostŭ depuse în mormêntŭ. Dea atotputintele ca fapta sa nobilă şi generósă sĕ afle mulţĭ imitatorĭ între fiii naţiunei nóstre! — *borgoveanulŭ.* —

*) Alecsandru Nedelcu a testatŭ 70,000 fl. v. a. pentru ajutorarea vĕduvelorŭ şi orfanilorŭ, a fetelorŭ sĕrace cu bună purtare, pentru ajutorarea şi crescerea copiilorŭ sĕracĭ iubitorĭ de carte şi mai vêrtosŭ a copiilorŭ dela meserii. Red.

SCIRILE DILEI.

In dilele trecute, comisiunea municipală a comitatului *Maramureşŭ* a ţinutŭ o adunare generală furtunósă. S'au adusŭ în vorbă agitaţiunile ce de anĭ le continuă membrulŭ comisiunei *Hollosi*, în pressă şi în viéţa publică contra viceşpanului Mihalka şi a comitatului. S'au adusŭ douĕ propunerĭ. Una propunea sĕ se adreseze comitatelorŭ şi membrilorŭ dietei o circulară, că tóte publicaţiunile şi atacurile lui Holloşi suntŭ pure calumnii, care seducŭ poporulŭ şi discreditéză autorităţile. A doua propune: adunarea generală sĕ declare pe Hollosi de smintitŭ séu de rĕutăciosŭ agitatorŭ şi sĕ'şĭ esprime dispreţulŭ faţă cu elŭ. Amêndouĕ propunerile s'au primitŭ cu »eljenurĭ.« Când Hollosi a vrutŭ sĕ vorbéscă, adunarea nu l'a lăsatŭ, strigându-i furiósă „elall“ şi »ki velle!“ (josŭ, afară cu elŭ,) Hollosi trebuì sĕ părăséscă sala. Propunerile s'au primitŭ unanimŭ. — Aşa ar trebui sĕ se facă cu toţĭ „patrioţii‘ jidano-armeno-maghiarĭ, carĭ agită contra naţionalităţilorŭ.

—x—

Din *St. Miclăuşulŭ mare* se comunică foilorŭ unguréscĭ: »Unŭ comisarŭ alŭ ministerului de comerciu mergêndŭ acolo, ca sĕ ia dela comună în primire 100 de jugĕre, oferite în scopulŭ înfiinţării unei scóle de statŭ, şi se încheiă contractulŭ respectivŭ, vr'o 40 de ţĕranĭ românĭ s'au adunatŭ înaintea primăriei comunale şi împedecară esecutarea disposiţiunei ministeriale. Demonstraţiunea se pregătise de sĕptămânĭ, fără ca solgăbirĕulŭ sĕ fi întreprinsŭ ceva contra ei. Demonstranţii cutrierară mai târdiu întréga localitate şi insultară pe fiecare cetăţénŭ mai cu bună stare, care le venea în cale — fiindŭ că se votaseră pentru o scólă 100 de jugĕre.‘ — Nu putemŭ sci întru câtŭ foile unguréscĭ spunŭ adevĕrulŭ curatŭ, dér atâta putemŭ constata, că şi ţĕranulŭ s'a convinsŭ, că scóla de statŭ n'are binefăcĕtorulŭ scopŭ d'a cultiva, ci numai *d'a maghiarisa.*

—x—

Ministrulŭ de finanţe unguréscŭ a ordonatŭ, cu privire la disposiţiunile asupra terminelorŭ pentru înaintarea petiţiunilorŭ d'a se rectifica séu sterge darea taxată, ca în tóte acele casurĭ, în care o partidă n'a pututŭ înainta la timpŭ petiţiunea din causa vr'unei pedecĭ nedependente de ea, sĕ se dea şi o petiţiune d'aşĭ justifica întârdierea. Acésta are sĕ se înainteze împreună cu recursulŭ meritoricŭ în timpŭ de 15 dile (socotindu-se din diua din urmă a terminului întârdiatŭ) inspectorului de dare, care apoi o supune în timpŭ de 8 dile comisiunei administrative.

—x—

D. M. *Ferikidi*, ministru alŭ afacerilorŭ strĕine, a făcutŭ în camera română, în mijloculŭ aplauselorŭ unanime ale d-lorŭ deputaţĭ, declaraţia că peste 4 dile d-sa va depune pe biurourile Corpurilorŭ legiuitóre *Cartea Verde*, conţinêndŭ tótă corespondenţa urmată între guvernulŭ austro-ungarŭ şi celŭ românŭ, privitóre la convenţiunea comercială austro-ungară-română.

FOILETONŬ.

Călĕtoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Acesta 'lŭ primì pe călĕtorulŭ europénŭ aprópe cu maĭ multă prietenia ca în rêndulŭ trecutŭ. Când însă Stanley îlŭ rugà pentru ajutorulŭ trebuinciosŭ, ca sĕ pótă face călĕtoria la laculŭ Muta Nzighe, domnitorulŭ africanŭ îĭ spuse verde, ca nu'lŭ póte lăsa sĕ plece maĭ departe, până-ce nu va isprăvì cu rĕsboiulŭ. Elŭ îlŭ rugà pe Stanley sĕ aştepte, căcĭ şi altfelŭ de bună sémă rĕsboiulŭ nu avea sĕ dureze vreme aşa de îndelungată.

Călĕtorulŭ nostru trebuia sĕ se învoiască cu acéstă propunere, décă nu voia sĕ părăséscă cu totulŭ planulŭ de a cerceta laculŭ Muta Nzighe. Totodată pentru elŭ era lucru fórte interesantŭ, ca sĕ vadă cu ochiĭ sĕĭ unŭ „rĕsboiŭ mare“ aicĭ în mijloculŭ Africeĭ.

Mtesa îşĭ adunase o armată fórte numĕrósă, aprópe de 150,000 ómenĭ. Cu femeĭ, copiĭ şi sclavĭ însă numĕrulŭ celorŭ ce se aflau în tabăra sa se urca la 250,000 suflete.

Stanley avù ocasiune a vedé defilândŭ pe dinaintea sa întréga armată a luĭ Mtesa. Feţele şi trupurile ostaşilorŭ erau zugrăvite cu albŭ, negru şi galbenŭ închisŭ. Ceĭ maĭ mulţĭ dintre eĭ erau ómenĭ marĭ, puternicĭ, vioĭ şi iuţĭ la piciorŭ. Partea cea maĭ mare erau înarmaţĭ cu lăncĭ, arcurĭ şi săgeţĭ, şi provĕduţĭ cu scuturĭ; maĭ puţinĭ erau înarmaţĭ cu puscĭ. Inaintea fiecăruĭ despărţĕmêntŭ mergea câte unŭ dobaşŭ, şi toţĭ înaintau cu paşĭ repedĭ, aprópe alergândŭ. Aşa obicĭnuescŭ a se mişca Vaganda, când mergŭ în vre-o luptă. Cu toţiĭ se păreau ómenĭ resoluţĭ, şi în adevĕrŭ Vaganda şi sûntŭ ostaşĭ voinicĭ.

Impĕratulŭ mergea asemenea pe josŭ. Capulŭ sĕu nu era coperitŭ cu nimicŭ, éră faţa i era zugrăvită cu o colóre roşiă înflăcărată.

Oştirea îşĭ făcù o nouă tabără pe ţermurele din faţa insuleĭ Uvuma şi a insuleĭ maĭ micĭ Ingira, unde Vavuma îşĭ făcuseră maĭ 'nainte o tabără întărită. Depărtarea dela ţĕrmure până la insula din urmă era de 640 metri.

Vavuma înşişĭ nu dispuneau maĭ multŭ de 20,000 ómenĭ harnicĭ da luptă. Eĭ însă aveau o mulţime de aliaţĭ de-a lungulŭ ţermurilorŭ ţĕreĭ Usoga. Dela aceştia primiră ca ajutorŭ 150 canoe de rĕsboiŭ pline cu ómenĭ, aşa încâtŭ şi eĭ dispuneau de o putere armată destulŭ de însemnată. Afară de aceea Vavuma şi aliaţiĭ lorŭ erau navigatorĭ escelenţĭ, pricepuţĭ la lupta pe apă, şi în luntrile lorŭ îndrăsneţĭ până la nebuniă.

Deşi aşa dară Mtesa avea unŭ numĕrŭ maĭ mare de ostaşĭ, totuşĭ nu era lucru aşa de uşorŭ, ca sĕ-ĭ învingă pe ceĭ rĕsculaţĭ. Dintre ómeniĭ sĕĭ numaĭ ceĭ de pe lângă ţĕrmurĭ se pricepeau sĕ umble pe apă. Ceilalţĭ erau fórte vitejĭ şi îndemânaticĭ, însă numaĭ la lupta pe uscatŭ. In canoele, ce se clătinau într'o parte şi 'ntr'alta, eĭ nu se prea sciau lupta.

Mtesa avea de gândŭ, ca maĭ ântâiŭ sĕ supună insula Ingira şi după aceea sĕ atace Uvuma. Elŭ avea la disposiţiune cu totulŭ 500 canoe, între care unele de o lungime de 22 metri şi de 2 metri de late. Pe aceste luntri se puteau aşeza cam vre-o 20,000 ómenĭ.

Canoele înaintară spre Ingira. Vavuma le eşiră îndată înainte şi atacară pe ómeniĭ luĭ Mtesa din cóste cu atâta dibăciă, încâtŭ îĭ aduseră în învălmăşală. Patru-spre-dece din luntrile împĕratuluĭ cădură în mânile duşmanilorŭ.

Mtesa era fórte nĕcăjitŭ din causa acestuĭ succesŭ alŭ potrivnicilorŭ. Elŭ îlŭ întrebà pe Stanley, ce crede elŭ, că arŭ fi de făcutŭ. Albiĭ, dise elŭ, sûntŭ fórte înţelepţĭ şi pricepuţĭ la tóte lucrurile. Póte că scie elŭ (Stanley) vre unŭ mijlocŭ, ca sĕ-ĭ trécă pe Vaganda la insulă, fără ca sĕ-ĭ maĭ espună la o nouă luptă pe apă. Décă ĭ-ar reuşì lucrulŭ acesta, de bună sémă duşmaniĭ ar fi învinşĭ cu cea maĭ mare înlesnire.

Stanley îĭ dete următorulŭ sfatŭ:

„Pune pe tóte femeile şi pe toţĭ copiĭ, carĭ sûntŭ

Directorulŭ gimnasiului din *Neutra* Dr. *Emericŭ Csösz*, cavalerŭ alŭ ordinului Franz Iosefŭ, în contra căruia profesorii se puseseră în grevă, a fostŭ suspendatŭ din postulŭ sĕu pentru rĕua manipulare a banilorŭ şi purtarea sa straniă. Se va face o aspră cercetare contra lui.

—x—

Reproducemŭ următórele sciri după »Revista Armatei« din Bucuresci: „Lucrările de fortificaţie ale Bucuresciului se conducŭ cu multă activitate de către direcţia fortificaţielorŭ. Deja 7 forturĭ suntŭ în lucru şi anume: Chitila (căpitanŭ Zotu), Mogoşóia (căpitanŭ Sendrea), Otopenĭ (căpitanŭ Teodoru) Tunarĭ (căpitanŭ Georgescu), Afumaţi (căpitanŭ Boerescu), Jilava (căpitanŭ Botezŭ), Stefanescĭ (locotenentŭ Săulescu.) Pentru esecutarea lorŭ se întrebuinţéză pentru fiecare fortŭ câte o companiă de geniu şi lucrătorĭ civilĭ trebuincinşĭ. Soldaţii de geniu suntŭ întrebuinţaţĭ mai multŭ pentru lucrările mai importante şi carĭ cerŭ cunoscinţe deosebile în esecutarea lorŭ. Dintre tóte aceste forturĭ acela dela Chitila este celŭ mai înaintatŭ în lucrărĭ.

—x—

Membrii reuniunei sĕrbescĭ de cântărĭ din *Panciova* au întocmitŭ, la 24 Noemvre 1885, o serată cu cântece, cu care ocasiune sala se decorase cu stégurĭ roşu-albŭ-albastru (colorile naţionale sêrbescĭ.) Arangiatorii încă purtau insemne roşu-albŭ-albastru. Judecătoria cercuală din Panciova, căreia i s'a făcutŭ arătare penală-judiciară, că la aceea petrecere „s'a dat espresiune intenţiunilorŭ duşmănóse statului," a suspendatŭ procedura. Tabla r. însĕ trimise îndărătŭ actele pe calea ordinaţiunei primei instanţe. — Se vede că »patrioţii« au pusŭ ochĭ rĕi pe reuniune.

—x—

Tribunalulŭ din *Agramŭ* a condamnatŭ la arestŭ greu de cincĭ lunĭ pe unŭ fostŭ esecutorŭ în Pliesivica, Ludovicŭ *Schmidt*, sub cuvêntŭ că cu ocasiunea scenei furtunóse din dietă ar fi înjuratŭ pe Banulŭ şi pe Maghiarĭ şi ar fi aţîţatŭ poporulŭ. Condamnatulŭ a insinuatŭ nulitate.

—x—

Precum comunică „Pressbrg. Ztg.", comisiunea administrativă a comitatului *Pojunŭ* a hotărîtŭ sĕ róge telegraficŭ pe ministrulŭ *Trefort*, ca sĕ resólve în grabă petiţiunile de subvenţionare a singuraticelorŭ scóle de statŭ şi comunale, căcĭ în casŭ contrarŭ va trebui sĕ se închidă scólele şi învĕţătorii sĕ ajungă în cea mai tristă situaţiune. — Curiosŭ lucru! „Patrioţii« nicĭ scólele lorŭ nu suntŭ în stare sĕ le susţină, ér noi susţinemŭ şi scólele nóstre şi ale statului, cu nentrecutele dărĭ ce le plătimŭ.

—x—

Poliţia din *Cernăuţi* a descoperitŭ acolo unŭ mare şi fórte periculosŭ cuibŭ de jocŭ de cărţĭ. Daraverile lunare de banĭ în jocŭ de hazardŭ se suiau la 40,000 fl. Ca proprietarŭ alŭ acestui cuibŭ periculosŭ e arătatŭ poliţiei unŭ individŭ fără ocupaţiune, Moritz *Brückner*.

—x—

In 11 Maiu n. fiindŭ furtună în *Solnocŭ*, representantulŭ oraşului Stefanŭ *Bozso*, care lucra cu mai mulţĭ ómenĭ în curte, a fostŭ trăsnitŭ, rĕmânêndŭ imediatŭ mortŭ. Alţĭ cincĭ ómenĭ au cădutu fără consciinţă la pământŭ, dér îşĭ veniră érăşĭ în simţirĭ.

—x—

Teatru ungurescŭ. Astă seră se va juca: „O persónă uşurică," operetă comică în trei acte cu 7 tablourĭ, de Bittne Alajos.

în tabără, sĕ care pietri în lacŭ şi astfelŭ sĕ facă unŭ drumŭ până la insulă. Décă se vorŭ sili, de bună sémă armata ta va puté trece la Ingira, fără sĕ maĭ aibă de lucru cu vasele."

Mtesa aflà planulŭ acesta de bunŭ şi îndată şi dispuse esecutarea luĭ. Treĭ dile întregĭ cete numĕróse de ómenĭ cărară pietri în apă. După aceea poruncì împĕratulŭ sĕ se taie unŭ numĕrŭ mare de arborĭ şi sĕ se ducă de asemenea în canalŭ. Până a cincia di se făcŭ o dâlmă lungă de 120 metri.

Acuma 'lŭ întrebà împĕratulŭ pe călĕtorulŭ nostru din nou, décă nu ar fi bine sĕ caute a sĕ împăca cu duşmaniĭ şi spre scopulŭ acesta sĕ trimită o deputaţiune la Ingira.

„Vavuma de bună sémă vorŭ omorì pe solĭ," observà Stanley.

Mtesa însă nu băgà în sémă acéstă observaţiune. O luntre condusă de unulŭ din tineriĭ ceĭ maĭ favoriţĭ dela curtea sa, se îndreptà spre insulă. Cum o vĕdură Vavuma, că se apropie, dintr'odată trimiseră maĭ multe canoe, ca sĕ-ĭ taie retragerea. Abia ajunse vasulŭ împĕratuluĭ la insulă, şi o cétă de Vavuma se aruncară asupra luĭ, îlŭ traseră pe uscatŭ, omorîră pe solĭ, le tăiară capetele, şi apoĭ le arĕtară, rîdêndŭ şi bătêndu'şĭ jocŭ, luĭ Mtesa, care rĕmăsese înmărmuritŭ. Acesta era rĕspunsulŭ lorŭ la îmbiările de pace ale împĕratuluĭ. (Va urma.)

Dela Curtea cu juraţĭ din Cluşiu.

(Discursurile rostite in diua ântêiu).

Vorbirea de apĕrare a d-lui Coroianu.

Onor. Tribunalŭ, magnifice preşedinte, pré onoraţĭ juraţĭ. Precum şi d. preşedinte a amintitŭ, acei domnĭ, carĭ suntŭ chiămaţĭ a se apĕra, în modŭ destulŭ de evidentŭ au arătatŭ posiţia, care pe terenulŭ politicŭ o desvoltă »Tribuna", şi aşa fórte puţinŭ este, ce voiescŭ şi eu a adaoge la cestiunea acesta.

Este insĕ o împrejurare, carea pănă acum absolutŭ amintită n'a fostŭ şi despre carea dorescŭ şi eu a vorbi atâtŭ din punctŭ de vedere juridicŭ câtŭ şi politicŭ.

Rogŭ pe domnii juraţi, ca sĕ fiă cu indulgenţă faţă cu greşélele ce le-aşŭ face şi sĕ considere posiţiunea în carea d-vóstrĕ şi nu noi stămŭ!

On. Tribunalŭ! Ca fii ai naţiunei maghiare domnitóre de astădĭ, sunteţĭ chiămaţĭ la pertractarea presentă a vĕ declara asupra redactorului şi directorului „Tribunei", şi nu asupra direcţiunei precum pretinde d-lŭ procurorŭ. Eu dér rogŭ pe d-nii juraţĭ, sĕ binevoiéscă sĕ se desbrace cu ocasiunea acesta de caracterulŭ naţionalŭ maghiarŭ, şi sĕ nu fiă altceva, decâtŭ concetăţeni numai, şi sĕ nu vedă aicĭ altceva, decâtŭ concetăţenĭ egalŭ îndreptăţiţi, şi nu fiii unei naţionalităţĭ, care şi ea 'şĭ are drepturile basate pe trecutŭ istoricŭ. In acusarea desvoltată, d-lŭ procurorŭ contestă naţionalităţii române din acéstă patriă dreptulŭ, că ar puté sĕ aibă postulate naţionale. Din parte-mĭ n'aşŭ intra cu acestŭ prilegiu în desbaterea acestei cestiunĭ, décă la acestŭ obiectŭ n'aşŭ fi provocatŭ. Ertaţi-mĭ însĕ, décă voiu afirma, cumcă în acéstă patriă în decursulŭ seculilorŭ locuia unŭ poporŭ, despre care recunósce chiar şi istoria maghiară, că era parte constitutivă şi apĕrătorŭ aderinte alŭ statului. Sub domnia lui Bela II. (1131—1141.) la continuarea operei, alcătuirei patriei, este amintire de „Dux Vlachorum." Dintre scriitorii streinĭ Schlosser, Fesler şi Gebhardi încă ne amintescŭ, deşi ei nu erau amicii naţiunei române. Décă vomŭ merge şi mai departe în scrutarea scriptelorŭ vechĭ, totŭ acésta o dovedesce şi epistola lui Ottocar adresată pontificelui, totŭ acésta scriptulŭ rĕmasŭ din epoca lui Andrei II. şi totŭ aşa mai mai departe mĭ-aşĭ puté ţese argumentele faţă de d-lŭ procurorŭ la arĕtarea acelui adevĕrŭ, cumcă naţionalitatea română din acéstă patriă are pentru desvoltarea sa aşa de vechĭ base istorice, precum orĭ-care din celelalte conlocuitóre. Acésta o dovedesce şi procesulŭ familiei Ugri sub domnia lui Bela III. asupra căruia a judecatŭ dieta sub preşedinţa regelui, éră în protocolŭ afară de Sĕcui şi Saşĭ se amintescŭ şi Românii de adĭ. Nu voiescŭ cu acésta a abusa de indulginţă-Vĕ, dar trebue sĕ le desvoltŭ, ca sĕ convingŭ pe d-lŭ procurorŭ, cumcă şi legile codificate în Aprobate şi Compilate numai aceea adeverescŭ, că sórtea acestei naţionalităţĭ până în diua de adĭ s'a desvoltatŭ desclinitŭ de celelalte. Adĭ stamŭ înaintea juriului pentru unŭ articulŭ, despre care d-nii Păcurarŭ şi Slavicĭ dicŭ, că nu-i ofensivŭ şi agitătorŭ. Acesta eu nu o împărtăşescŭ, nu dóră pentru-că ar fi agitătorŭ în adevĕrŭ, ci pentru că acestŭ articulŭ a fostŭ provocatŭ prin unŭ altŭ articulŭ al lui „Kolozsv. Közl.« ce aduce o cestiune înaintea publicului, şi agită in contra egalei îndreptăţirĭ a naţionalităţilorŭ asigurată ca una din cele mai cardinalĭ instituţiunĭ ale statului în legea din 1868. Acésta o amintescŭ pentru aceea, ca sĕ vĕ arĕtŭ, că adi până acolo amŭ ajunsŭ, încâtŭ guvernulŭ cu societatea maghiară au datŭ mâna pentru unŭ scopŭ, ce séménă cu alŭ Ţarului, spusŭ Polonilorŭ în Varşovia: „Nu mai sunteţĭ Polonĭ, ci Slavĭ, fraţĭ ai Ruşilorŭ." Pentru noi posiţiunea e şi mai rea, pentru-că nouĕ numirea de *fraţi* nicĭ nu ni se dă! D-lorŭ! până acolo amŭ ajunsŭ, încâtŭ dintre fii naţiunei maghiare nicĭ unŭ advocatŭ nu s'a hotărîtŭ a luà apĕrarea la pertractarea acesta, aşa ca au fostŭ siliţĭ acusaţii a se adresa la mine. Acésta vi-o amintescŭ ca sĕ vedeţĭ încordarea la care amŭ ajunsŭ, şi sĕ nu cugetaţĭ că era planulŭ »Tribunei« de multŭ cu intenţiune tocmită, ca sĕ fiă apĕrată de Coroianu.

Acuma trecŭ la objectulŭ acusei. Acesta cuprinde cele arătate de procurorulŭ primarŭ Sebestjén Mihaly, cumcă în Nr. 263 a. 1885 alŭ »Tribunei," d. Corn. P. Păcurar a comisŭ agitare. E dreptŭ, că Nr. cuprinde agitare, dér numai într'atâta, încâtŭ „Kolozs. Közl.," oficiosulŭ Cluşianŭ, striga în publicŭ, că legea de naţionalitate din 1868 trebue stersă. »Tribuna« citéză cele dise de „Kolozs. Közl.« şi câtă agitare e în acelea, s'ar puté sci numai atuncĭ, décă şi redactorulŭ acelei foi ar sta aicea cu noi. D-lŭ procurorŭ însĕ face digresiune dela obiectulŭ acusei, pentru-că pedepsirea d-lorŭ Păcurar şi Slavicĭ nu o cere pentru cele din acusă, ci pentru acea că nu e nicĭ unŭ numĕrŭ alŭ »Tribunei," în care sĕ nu fiă ceva antipatrioticŭ. E fórte anapoda acusa aceasta din partea unui procurorŭ, căcĭ de ar fi adevĕratŭ, atuncĭ n'ar fi numai procesŭ de pressă, ci procesŭ mai seriosŭ, aceasta nu o-ar puté trece cu vederea nicĭ guvernulŭ fără perderea popularităţii. D-lŭ acusatorŭ îşĭ începe acusa cu provocare la patriotismulŭ juraţilorŭ. Fórte la locŭ, şi eu numai la acesta mĕ potŭ provoca, ca unulŭ ce cunoscŭ dispositiunea de aicĭ, cu acele cuvinte, despre carĭ a disŭ o foiă maghiară mai dĕunădĭ; societatea maghiară ar trebui sĕ recunóscă odată, că cine a fostŭ erĭ Weisz şi adi e Fehér, acela mâne póte fi Kala, Kalaba, dér póte fi şi Malaf, şi fiind-că Românii nu-sŭ dispuşĭ a âmbla pre acéstă cale, şi pentrucă dice, că noi suntemŭ naţionatilate română şi vremŭ a fi, pentru acea totŭ aşa suntemŭ fii patriei şi patrioţĭ bunĭ, ca orĭ cine. Mulţĭ însĕ nu aşa cugetă, şi dorescŭ a da altă direcţiune lucrurilorŭ. Ce se ţine de noi aşa credŭ, că pre basa celorŭ amintite putemŭ cere, ca statulŭ sĕ ne dea tóte drepturile, cu carĭ sĕ ne putemŭ desvolta pre basa naţională.

(Va urma).

3 (15) Maiu.

Graz, în 4 (16) Maiu 1886.

Stimate Domnule Redactorŭ!

E bine când omulŭ se află acasă în patria sa, între fraţii sĕi de sânge, carĭ vorbescŭ limba românéscă. Ce greu e a fi în străinĭ, între ómenĭ cu carĭ nu te poţĭ înţelege în limba ta, o póte sci numai celŭ ce a esperiatŭ acesta. Vĕ puteţĭ decĭ închipuí bucuria nóstră când erĭ, în memorabila di de 3 (15) Maiu, ne vĕdurămŭ adunaţĭ 10 Românĭ cu scopŭ de a serba acéstă di însemnată pentru naţiunea nóstră Amŭ vorbitŭ despre patriă, cugetândŭ la fraţii noştri, amŭ cântatŭ şi ne-amŭ petrecutŭ românesce.

Cu ocasiunea acésta amŭ formatŭ »Clubulŭ Românilorŭ din Graz."

Amŭ fi constituitŭ bucurosŭ o societate, dér nefiindŭ numĕrulŭ membrilorŭ suficientŭ, ne-am restrînsŭ cam deodată pe lângă unŭ clubŭ.

Amŭ voitŭ a vĕ comunica acésta ca sĕ scie fraţii noştri, că departe de ei în »verdea Ştiriă« încă se află o cétă mică, care vorbesce şi sîmte românesce.

Dorindu-vĕ tóte cele bune, rĕmânŭ alŭ d-v. stimătorŭ:

Aurel Tincu, st. med.
în numele celorlalţĭ Românĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

PESTA, 20 Maiu. — Se vorbesce hotărîtŭ, că decisiunile conferinţei vamale privitóre la mĕsurile represive contra României deja suntŭ perfecte şi în curêndŭ se vorŭ dispune paşii necesarĭ.

CANDIA, 20 Maiu. — Adunarea naţională cretensă a hotărîtŭ sĕ înmâneze consulilorŭ străinĭ o adresă, susţiindŭ că voescŭ sĕ rĕmână sub dominaţiunea turcéscă şi sperêndŭ că Pórta pentru acéstă atitudine va spori privilegiele Cretei.

SOFIA, 20 Maiu. — In Burgas poliţia a arestatŭ unŭ numĕrŭ de indivizĭ, carĭ plănuiseră unŭ atentatŭ în contra prinţului Bulgariei şi ministrului preşedinde.

ATENA, 20 Maiu. — Camera s'a deschisŭ Alegerea preşedintelui se face adĭ Joi.

DIVERSE.

Unŭ mortŭ înviatŭ. — »L'Italie" scrie că acum câte-va dile unŭ óre-care Antonio Zuccaccino, din Perusa, cădu de-odată bolnavŭ şi mediculŭ chematŭ declarà că a muritŭ în urma unui atacŭ de apoplecsie. Bietulŭ Zuccaccino fu transportatŭ în camera mortuară şi întinsŭ pe masa de marmură. Fie-care îşĭ póte închipuí spaima de care elŭ fu cuprinsŭ cândŭ, în cursulŭ nopţei venindu-şĭ în simţirĭ, se vĕdu în mijloculŭ mai multorŭ adevĕraţĭ morţĭ. Sună iute clopoţelulŭ de alarmă şi la acestŭ apelŭ alergà păzitorulŭ care'lŭ scóse de acolo şi-lŭ conduse în locuinţa directorului. Se crede că reacţia produsă de răcéla petrei precum şi de aceea a nopţei a contribuitŭ ca elŭ sĕ'şĭ vină în simţirĭ. In locŭ de unŭ atacŭ de apoplexie, elŭ n'avusese de câtŭ o sincopă care luase caracterulŭ unei catalepsii.

Pentru ce se sĕrută ómenii? — Diarulŭ profesorului Dr. G. Jäger „Monatsblatt« rĕspunde la întrebarea acésta astfelŭ: N'a pusŭ óre natura antropinulŭ pe suprafaţă, aşa că elŭ pĕtrunde în formă de mirésmă atmosfera dinprejurŭ şi că nu numai de către producĕtorŭ ci şi de toţi, carĭ suntŭ apróPe de elŭ, trebue sĕ fiă inspiratŭ, şi tocmai în forma aceia, în care eu (adecă prof. dr. G. Jäger) ilŭ recomandŭ şi-lŭ întrebuinţezŭ, adecă în subţiare omeopatică? In fine, ce sĕ întêmplă, décă ómenii se sărută şi animalele se lingŭ? Ce e acelŭ ceva atrăgĕtorŭ, care atrage mamă şi copilŭ, bărbatŭ şi femee mereu cu putere, pentru ca sĕ se desmérde, sĕ'şĭ umble cu degetele prin pĕrŭ, sĕ se sărute, chiar sĕ se musce dicêndŭ: „Tu escĭ dulce?"

Copii modernĭ. — Yaya, unŭ băiatŭ drăgălaşŭ, e rĕsfăţatŭ şi bunica voiesce, ca elŭ sĕ'şĭ céră scuse. Yaya nu vrea. — Décă nu voiescĭ, voiu chema pe draculŭ, ca sĕ te ia. — „Ah, nu va veni, rĕspunde copilu — tata dice totdéuna, când vorbesce de tine: Sĕ o ia draculŭ! şi tu escĭ încă totŭ aicĭ.«

Creştinarea Evreilorŭ. — In Anglia, societatea pentru creştinarea Evreilorŭ face marĭ progrese. La începutulŭ înfiinţărei sale, numĕrulŭ Evreilorŭ creştinaţĭ era numai de 50, pe când adĭ se urcă la 3000, dintre carĭ 100 suntŭ preoţĭ sfinţiţĭ.

Rectificare. In nr. de erĭ alŭ »Gaz. Trans.«, la corespondenţa din jurulŭ Gurghiului, »Nĕcazurile economilorŭ«, şirulŭ 10 şi 16 dela începutŭ, în locŭ de Aprilie sĕ se cetéscă: *Maiu*.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

19 din Maiŭ st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4% . . .	104 35	Bonurĭ croato-slavone . .	105.25
Rentă de hârtiă 5% . .	94 90	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	153.50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	100.50	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	124.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 75	Renta de hărtiă austriacă	85.10
		Renta de arg. austr. . .	85.30
		Renta de aurŭ austr. . .	116 45
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117.65	Losurile din 1860 . . .	138 20
		Acțiunile băncel austro-ungare	879 —
		Act. băncel de creditŭ ung.	289.40
Bonurĭ rurale ungare . .	105.20	Act. băncel de creditŭ austr.	282 30
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C5.20	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	105.25	Napoleon-d'orĭ	10.04
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.25	Mărcĭ 100 împ. germ. . .	62.05
Bonurĭ rurale transilvane	105 25	Londra 10 Livres sterlinge	126.85

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 5 Maiŭ st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . .	90—	91—
Renta rom. amort. (5%) .	94—	94½
» convert. (6%) .	86—	87—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	33½
Credit fonc. rural (7%) . .	102½	103½
» „ „ (5%) .	87½	88—
» » urban (7%) . .	99—	100—
» » » (6%) .	91—	92—
» » » (5%) . .	82—	82½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	14 —	15—
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.00—	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 17 Maiŭ st. n. 1886

Bancnote românescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.72
Argint românesc	»	8.65	»	8.70
Napoleon-d'orĭ	»	10.01	»	10.04
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5.90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Nr. 500 ex. 1886.
a. f. sc. c. d.

Escriere de concursŭ.

La administrațiunea fondurile școlastice centralĭ din districtulŭ Năsĕudului este de ocupatŭ unŭ postŭ provisoriu de practicantŭ pentru ajutorŭ la resolvirea pieselorŭ și la regularea archivei.

Cu acestŭ postŭ e împreunatŭ salariulŭ de patru sute florenĭ v. a. pe anŭ. Dela concurinte se recere ca sĕ dovedéscă cu documente valide după lege că:

1. A absolvitŭ facultatea de drepturĭ ordinraminte.
2. Că scie limba română, maghiară și germână în graiŭ și scrisŭ.

Candidațĭ de advocațĭ vorŭ fi preferițĭ.

Suplicele cu documente cu totŭ se vorŭ adresa: la „comisiunea administrătóre de fondurile scolastice centralĭ din districtulŭ Năsĕudŭ în Năsĕudŭ până în 15 Iuniu 1886 la 6 óre după amédĭ, carĭ se vorŭ trimite mai târḑiu nu se vorŭ considera.

Din ședința comisiunei administrătóre de fondurile scolastice centralĭ din districtulŭ

Năsĕudŭ, 5 Maiŭ 1886.

Președintele: **Ioanŭ Ciocanŭ.**

Secretarulŭ: **Ioachimŭ Mureșanu**

Vidi! Bistrița în 11/5 1886.

Desideriu Bánffy m. p.
com. supr. comis. reg.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ (	—	—	12.50	—
Predealŭ (	—	—	1.09	—
Timișŭ	—	—	1.40	—
Brașovŭ (	—	—	2.27	—
Brașovŭ (	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Hașfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighișóra (	10.29	—	8.01	—
Sighișóra (	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediașŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 / 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blașiu	1.30	—	11.29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.47	—
Teiușŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1 04	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra'	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2.07	—
Ghirisŭ	4.09	—	3.03	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Clușiu (	5.56	—	5 35	—
Clușiu (	6.16	—	—	8.00
Nedeșdu	6.37	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.53	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.08	—	—	9.34
Stana	7.34	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.55	—	—	11.04
Ciucia	8.35	—	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	—	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 06	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.35	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.41	—	—	4.06
Oradia-mare (	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena (	—	—	10.50	—
Viena (	3.00	8.50	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	·
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezŏ-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu (	10.01	—	5.05	6.43	—
Clușiu (	10.26	—	—	7.03	—
Apahida	10.52	—	—	7.26	—
Ghiriș	12.37	—	—	8.51	—
Cucerdea (	1.36	—	—	9.31	—
Cucerdea (	1.48	—	—	9.43	—
Uióra	1.57	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	2.06	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.46	—	—	10.24	—
Teiușŭ	3.01	—	—	10.44	--
Crăciunelŭ	3.45	—	—	11.28	--
Blașŭ	4.06	—	—	11.44	—
Micăsasa	4.45	—	—	12.18	—
Copșa mica	5.05	—	—	12.36	--
Mediașŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	—	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	—	—	7.14	1.09
Brașovŭ (	—	—	—	—	1.50
Timișŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ (	—	—	—	—	3.23
Predealŭ (	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	—	4 53
Szolnok (	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok (	11.02	—	11.40
Szolnok (	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10.10	—	12.24
Șibotŭ	10.34	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	—	8.18
Aradulŭ nou	6.23	—	8.32
Németh-Ságh	6.48	—	8.51
Vinga	7.19	—	9.07
Orczifalva	7.38	—	9.20
Merczifalva	7.56	—	9.32
Timișóra	8.42	—	10.09

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Hațegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Banița	—	3.35	6.07
Petroșenĭ	—	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.02	—	5.00
Merczifalva	6.40	—	5.50
Orczifalva	6.52	—	6.07
Vinga	—	—	6.32
Németh-Ságh	—	—	6.53
Aradulŭ nou	—	—	7.24
Aradŭ	—	—	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9.33	—
Banița	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10.54	—
Pui	8.50	11.37	—
Hațegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10.53	1.35	—

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.